

Kiezen voor het kloppend hart

Onderzoek naar de keuzes die gemeenten kunnen maken voor een gezond winkelklimaat

november 2016

INHOUD

Inleiding	5
Detailhandelsvisie	7
Winkelleegstand	8
Parkeerbeleid	11
Onroerendezaakbelasting	13
Reclamebelasting	16
Precariobelasting	18
Winkelcriminaliteit	20
Aanbevelingen	22
Onderzoek in één oogopslag	24

INLEIDING

Consumenten kunnen dagelijks kiezen uit een breed aanbod van producten in de winkel. Dat wordt mogelijk gemaakt door 110.000 unieke winkeliers met handelsgeest en innovatiekracht. Uiteraard samen met de medewerkers: de detailhandel en het winkelambacht zijn lokaal vaak de grootste werkgever. De detailhandel is niet alleen cruciaal voor de plaatselijke economie, maar is ook verweven met de samenleving. Het is het kloppend hart van de buurt.

Veel van de keuzes die de lokale overheid maakt, hebben invloed op het functioneren van de detailhandel. Het gaat met name om detailhandelsvisies, lokale belastingen en maatregelen voor veilige winkelstraten.

Veel gemeenten herzien momenteel hun detailhandelsbeleid, mede ingegeven door de leegstandsproblematiek. Dat gemeenten een zeer belangrijke rol spelen in de lokale detailhandel blijkt uit het recent verschenen rapport "Werk aan de winkel: de Nederlandse detailhandel in versnelling richting 2025" van McKinsey & Company (november 2016).

Daarnaast heeft Detailhandel Nederland in 36 gemeenten de status van het lokaal detailhandelsbeleid onderzocht. De resultaten hiervan treft u in dit rapport aan. Om gemeenten te helpen bij het maken van de juiste keuzes deelt Detailhandel Nederland graag, in combinatie met het rapport "Werk aan de winkel: de Nederlandse detailhandel in versnelling richting 2025", haar aanbevelingen. Dit helpt om inzichtelijk te maken welke besluiten gemeenten kunnen nemen over, voor winkeliers relevante, thema's:

Detailhandelsvisie

Volksvertegenwoordigers hebben een grote invloed op het detailhandelsklimaat in de gemeente. Op dit moment is hun invloed relevanter dan ooit. Het winkellandschap verandert zichtbaar. Dit stelt gemeenten voor nieuwe keuzes en uitdagingen. Deze keuzes leggen gemeenten vast in de detailhandelsvisie. Detailhandel Nederland hecht er grote waarde aan dat deze detailhandelsvisie regelmatig wordt geactualiseerd en getoetst aan de ontwikkelingen in de detailhandel. Voor een effectief en krachtig beleid is het bovendien essentieel dat de visie wordt afgestemd met de buurgemeenten.

Leegstand

In Nederland is een overaanbod van winkels in de detailhandel. Gemiddeld staat ruim 10% van de winkelvloeroppervlakte leeg in 2016¹. Detailhandel Nederland maakt zich grote zorgen over het hoge percentage winkel-leegstand. Door leegstaande panden neemt de aantrekkelijkheid van binnensteden en winkelgebieden af.

Parkeerbeleid

Klanten willen aan het einde van een dag winkelen met een goed gevoel naar huis gaan. Het parkeerbeleid in een gemeente speelt hierbij een belangrijke rol. De parkeergarage is namelijk het eerste en laatste wat de consument ziet bij een winkelbezoek. Het is het visitekaartje van de stad. Een gastvrij en aantrekkelijk parkeerbeleid is dan ook geen overbodige luxe in een tijd waarin beleving een steeds belangrijker onderdeel uitmaakt van het winkelen.

Lokale lasten

Lokale politici en bestuurders proberen tekorten in de begrotingen te dekken. Er zijn daardoor reeds veel lastenverzwaringen voor winkeliers doorgevoerd en het risico op stijgende lasten neemt toe. De onroerendezaakbelasting, precario- en reclamebelasting zijn daar voorbeelden van. Gemeenten kunnen de opbrengsten van de genoemde belastingen naar eigen inzicht besteden, anders dan bijvoorbeeld bij de rioolheffing.

Veiligheid

Gemeenten maken het verschil in de strijd tegen overlast, winkeldiefstal en georganiseerde criminaliteit. Een groot deel van de winkelcriminaliteit heeft een georganiseerd en professioneel karakter. Deze criminelen maken zich schuldig aan grootschalige winkeldiefstallen. Gemeenten kunnen veel doen in de strijd tegen bendes; om te beginnen door via de Algemene Plaatselijke Verordening bedelarij en rooftassen te verbieden.

Opbouw Rapport

Na deze inleiding vindt u de meest opvallende resultaten per onderwerp. Tot slot doen wij een reeks aanbevelingen en ziet u de resultaten van het onderzoek in één oogopslag. Hiermee willen wij de gemeenteraadsleden adviseren bij hun besluitvorming. Het maken van de juiste keuzes is misschien wel belangrijker dan ooit. Keuzes die bijdragen aan een beter winkelklimaat voor consumenten en winkeliers: de inwoners van Nederland. Dat komt ondernemerschap, werkgelegenheid en leefbaarheid ten goede.

DETAILHANDELSVISIE

Volksvertegenwoordigers hebben een grote invloed op het detailhandelsklimaat in de gemeente. Op dit moment is hun invloed relevanter dan ooit. Het winkellandschap verandert namelijk zichtbaar. Consumentenbehoeften veranderen en winkeliers spelen hier graag op in. Daarnaast kende 2016 een fors aantal faillissementen in de detailhandel en nam de leegstand van winkelvastgoed toe. Gemeentebestuurders staan dus op lokaal niveau voor grote uitdagingen. Hoe helpen wij mee ons lokale detailhandelsklimaat te verbeteren? Hoe zorgen wij voor een aantrekkelijk en gastvrij centrum? Dit soort vraagstukken worden door volksvertegenwoordigers behandeld in de detailhandelsvisie.

Het belang van een actuele detailhandelsvisie

Detailhandel Nederland hecht er daarom grote waarde aan dat een gemeente deze detailhandelsvisie regelmatig actualiseert en toetst aan de ontwikkelingen in de detailhandel. Bij het vaststellen van een geactualiseerde detailhandelsvisie helpt Detailhandel Nederland graag mee. Het is belangrijk om in deze detailhandelsvisie een grondige analyse te maken van de status van het lokale detailhandelsklimaat. Daarnaast dient een detailhandelsvisie duidelijke doelstellingen voor de gemeente te omvatten en een keuze te maken in het ondersteunende instrumentarium.

Tijdens de vaststelling en de uitvoering van de detailhandelsvisie heeft de gemeente verschillende knoppen om aan te draaien. Het gaat hier onder andere om de volgende beleidsterreinen;

- Winkelleegstand (via de bestemmingsplannen)
- Lastendruk (via de precariobelasting, reclamebelasting en OZB)
- Veiligheid (via de APV)
- Parkeerbeleid (via de parkeerverordening).

Regionale afstemming

Voor een effectief en krachtig beleid is het bovendien essentieel dat de visie wordt afgestemd met de buurgemeenten. Detailhandel Nederland is van mening dat bijvoorbeeld het bepalen van actuele behoefte aan -nieuwe- winkelmeters te allen tijde in regionaal verband dient te worden bekeken. Het verzorgingsgebied van winkelcentra beweegt zich doorgaans ook over gemeentegrenzen heen. In het geval een stedelijke ontwikkeling meerdere gemeenten raakt, is het van belang dat de gemeente waar de ontwikkeling is beoogd, het initiatief meldt bij de buurgemeenten en dit inbrengt in het regionale afstemmingoverleg, zodat tot een goede, evenwichtige besluitvorming gekomen kan worden.

Overtollige winkelmeters kunnen bijvoorbeeld worden voorkomen door een ordentelijke analyse van de regionale behoefte en bijvoorbeeld het toepassen van de saldobenadering. Het valt naar ons idee onder de regie-taak van de provincie om er op toe te zien dat gemeenten deze regionale afspraak bewerkstelligen.

Retailagenda

Het belang van deze regionale afstemming wordt bekrachtigd door de Retailagenda ². Het doel van deze Retailagenda is het verbeteren van het detailhandelsklimaat. De Retailagenda werd geïnitieerd door minister van Economische Zaken, Henk Kamp, en ondertekend door meer dan 119 gemeenten en regio's. Van de 36 geselecteerde gemeenten tekenden er negentien een RetailDeal. Met het ondertekenen geven gemeenten aan het initiatief te nemen om de belangrijke stakeholders bij elkaar te brengen om samen te komen tot een toekomstgericht beleid voor detailhandel met daarin duidelijke keuzes, lagere regeldruk en publiek-private samenwerking waar dat noodzakelijk is. Het doel van de Retailagenda is om de visie, het beleid en het actieplan in regionaal verband af te stemmen, zo nodig onder regie van de provincie.

² Rijksoverheid Retailagenda 2015

WINKELLEEGSTAND

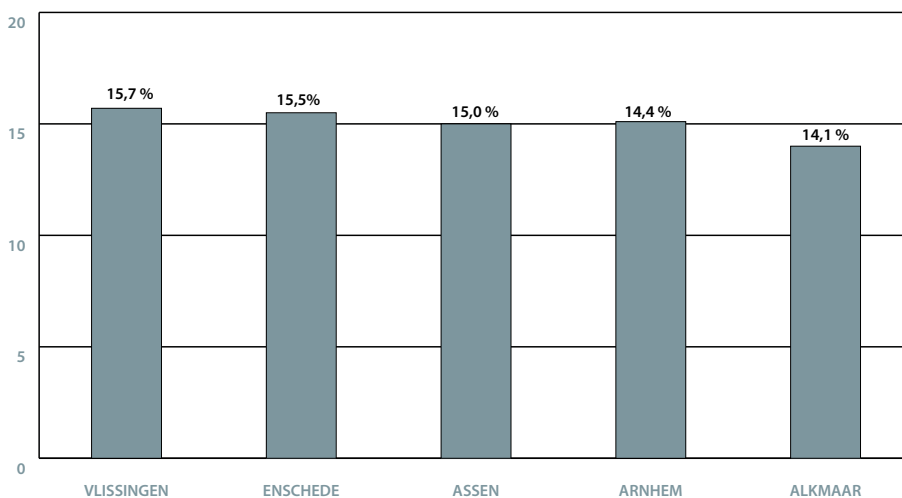
In Nederland is een overaanbod van winkels in de detailhandel. Gemiddeld staat ruim 10 procent van de winkelvloeroppervlakte leeg in 2016 ³. Detailhandel Nederland maakt zich grote zorgen over het hoge percentage winkelleegstand. Door leegstaande panden neemt de aantrekkelijkheid van binnensteden en winkelgebieden af. Detailhandel Nederland werkt daarom samen met maatschappelijke partners om het winkellandschap toekomstbestendig te maken. Belangrijk onderdeel zijn hulpmiddelen voor gemeenten en provincies om overbodige winkelmeters te voorkomen en terug te dringen. Bijvoorbeeld door het afstemmen van detailhandelsvisies op regionaal niveau of het toepassen van de ladder voor duurzame verstedelijking.

In de 36 geselecteerde gemeenten werd het leegstandspercentages onderzocht en de mutatie hiervan sinds 2004 en 2015 in beeld gebracht. De gegevens zijn afkomstig van het onderzoek PBL 2016 ⁴. Het gemiddelde leegstandspercentage in de 36 geselecteerde gemeenten in 2016 is 10,7 procent. In 2004 was dit nog 6,2 procent en in 2015 9,0 procent.

De gemeente Vlissingen kent van de 36 geselecteerde gemeenten het hoogste leegstandspercentage. Maar liefst 15,7 procent van het winkelvloeroppervlakte staat daar leeg. Ook de ander gemeenten uit de top drie kennen een leegstandspercentage van boven de vijftien procent. Dit zijn de gemeente Enschede (15,5 procent) en Assen (15 procent).

Het valt op dat de vijf gemeenten met het hoogste leegstandspercentage zich buiten de Randstad bevinden. Pas op de tiende plek vinden wij de eerste randstadgemeente uit het onderzoek: Den Haag. Deze gemeente scoort met een leegstandspercentage van 12,5 procent slechter dan de andere drie grote gemeenten: Rotterdam (10,3 procent), Amsterdam (6,4 procent) en Utrecht (9,7 procent).

Vijf gemeenten met hoogste percentage leegstand

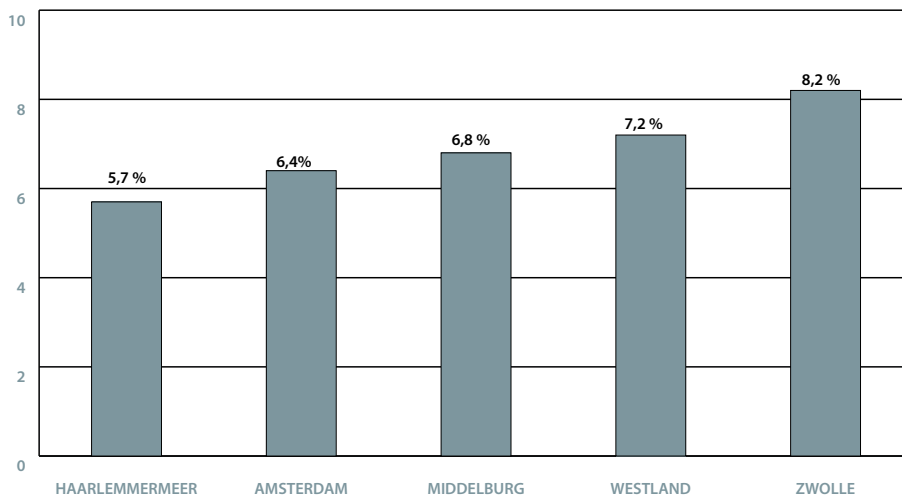
Grafiek 1 Leegstand hoog

Van de tien gemeenten met het laagste leegstandspercentage bevinden zich er maar liefst 7 in of rond de Randstad. Opvallend is dat een aantal van deze goed scorende gemeenten in de buurt liggen van slecht scorende gemeenten. Zo kent de gemeente Middelburg een relatief laag leegstandspercentage van 6,8 procent. Dit is een positief resultaat ten opzichte van buurgemeente Vlissingen (15,7 procent). Ook Heerenveen scoort met een leegstandspercentage van 8,7 procent relatief goed ten opzichte van provinciegenoot Leeuwarden (12,5 procent).

3 Clo leegstand winkels

4 PBL leegstand 2005-2016

Vijf gemeenten met laagste percentage leegstand

Grafiek 2 Leegstand laag

Een aantal gemeenten zag het percentage leegstand in 2016 explosief stijgen. Den Bosch staat hier met een toename van 5,4 procent naar 8,9 procent met stip op 1. Het leegstandspercentage is ten opzichte van 2015 dus met 65 procent gestegen. De grote stijgingen in deze gemeenten zijn voor een groot deel echter te verklaren door het forse aantal faillissementen in de detailhandel aan het begin van het jaar. Vooral het verdwijnen van de V&D sloeg grote gaten in de winkelstraat. Gelukkig wordt een deel van deze panden inmiddels weer gevuld met pop-up stores of de komst van nieuwe winkels. Een voorbeeld hiervan is Den Bosch. In andere gemeenten is nog geen definitieve oplossing in beeld, zoals in Alphen aan de Rijn en Naaldwijk.

Vijf gemeenten met hoogste toename leegstand 2015-2016

Stad	2016	2015	Toename leegstandscijfer 2015-2016 percentage
Den Bosch	8,9	5,4	65%
Zwolle	8,2	5,1	61%
Maastricht	13,2	8,3	59%
Tilburg	11,3	7,3	55%
Alphen ad Rijn	8,3	5,4	54%

Tabel 3 Hoogste toename leegstand 2015-2016

BRON: PBL

Gemeenten met een beter resultaat zijn te vinden in Alkmaar, Middelburg, Amsterdam, Lelystad en Rotterdam. Zij wisten het leegstandspercentage in het afgelopen jaar te reduceren.

Vijf gemeenten met hoogste daling leegstand 2015-2016

Stad	2016	2015	Toename leegstandscijfer 2015-2016 percentage
Alkmaar	14,1	19,5	-28%
Middelburg	6,8	7,6	-11%
Amsterdam	6,4	7	-9%
Lelystad	13,6	14,8	-8%
Rotterdam	10,3	10,6	-3%

Tabel 4 Hoogste daling leegstand 2015-2016

Bron: PBL

Omdat het stijgingspercentage over het afgelopen jaar nog behoorlijk conjunctuurgevoelig is, wordt ook gekeken naar de stijging in de afgelopen twaalf jaar. Op die manier worden de structurele problemen en kansen zichtbaar.

De top drie van grootste stijgers zijn Almere (395 procent), Assen (341 procent) en Alkmaar (315 procent). In deze gemeenten werd het leegstandspercentage meer dan verdrievoudigd.

Opvallend zorgkindje is hierbij de gemeente Assen. Deze gemeente staat namelijk in de top drie van de gemeente met het hoogste percentage leegstand en is ook de gemeente met het snelst groeiende leegstandcijfer sinds 2004. Bovendien nam de gemeenteraad van Assen dit jaar het besluit om het winkelareaal fors uit te breiden met de komst van een nieuw te bouwen Fashion Outlet Centre ⁵.

Een tegenovergestelde beweging is te zien in de gemeente Alkmaar. Zij behoort weliswaar tot de grootste stijgers in de afgelopen twaalf jaar maar was één van de weinige gemeenten waar de leegstand vorig jaar afnam.

Vijf gemeenten met hoogste toename leegstand 2004-2016

Stad	2016	2004	Toename leegstandcijfer 2004-2016 percentage
Almere	10,9	2,2	395%
Assen	15	3,4	341%
Alkmaar	14,1	3,4	315%
Arnhem	14,4	3,7	289%
Nijmegen	13,6	4,2	224%

Tabel 5 Hoogste toename leegstand 2004-2016

BRON: PBL

Van de 36 geselecteerde gemeente zagen er 32 het leegstandspercentage in de afgelopen twaalf jaar stijgen. Enkel de gemeenten Venlo, Den Haag en Heerenveen wisten erin te slagen het leegstandspercentage te reduceren.

Vijf gemeenten met laagste toename leegstand 2004-2016

Stad	2016	2004	Toename leegstandcijfer 2004-2016 percentage
Venlo	9,1	12,6	-28%
Den Haag	12,5	13,6	-8%
Heerenveen	8,7	8,8	-1%
Rotterdam	10,3	10,3	0%
Ede	10,6	10,2	4%

Tabel 6 Laagste toename leegstand 2004-2016

BRON: PBL

PARKEERBELEID

Klanten willen aan het einde van een dag winkelen met een goed gevoel naar huis gaan. Het parkeerbeleid in een gemeente speelt hierbij een belangrijke rol. De parkeergarage is namelijk het eerste en laatste wat de consument ziet bij een winkelbezoek. Het is het visitekaartje van de stad. Een gastvrij en aantrekkelijk parkeerbeleid is dan ook geen overbodige luxe in een tijd waarin beleving een steeds belangrijker onderdeel uitmaakt van het winkelen.

Detailhandel Nederland prijst gemeenten en garages die hun tarieven zo laag mogelijk proberen te houden. Nog mooier zijn initiatieven van gemeenten die hun parkeertarieven helemaal afschaffen en bijvoorbeeld vervangen door het blauwe zone parkeren.

De tarieven voor straatparkeren variëren per gemeente en winkelgebied. Bovendien hanteren gemeenten ook vaak binnen één winkelgebied verschillende zones met tarieven. Ook worden er verschillende tarieven gerekend per moment van de dag. Zo is parkeren overdag soms duurder dan in de avond of gelden er speciale weekendtarieven.

In het onderzoek zijn de maximumtarieven bekeken voor het eerste uur parkeren in het centrum van de gemeente. Hierdoor ontstaat dus een duidelijk beeld van het tarief wat een consument maximaal betaalt indien hij een uur parkeert bij het centrum. Dit wil dus niet zeggen dat een consument dit bedrag altijd kwijt is. Door het parkeertarief af te stemmen op tijd en locatie kan het uiteindelijke bedrag lager uitvallen.

In de 36 geselecteerde gemeenten werden de maximale tarieven vergeleken van parkeren in de straat en de garages voor het eerste uur parkeren. Het gemiddelde maximale uurtarief in de geselecteerde garages is € 2,70. Het gemiddelde maximale tarief voor straatparkeren was € 2,51.

Amsterdam is traditioneel de gemeente met de hoogste tarieven. Een uurtje parkeren kan hier oplopen tot maar liefst 5 euro per uur. Andere steden waar het relatief duur is om te parkeren op straat zijn Utrecht, Haarlem en Alkmaar.

Vijf duurste gemeenten straatparkeren

Stad	Parkeerfaciliteit	Maximumtarief eerste uur
Amsterdam	Centrum	€ 5,00
Utrecht	Zone A1	€ 4,53
Haarlem	Zone B	€ 4,10
Alkmaar	Straat binnenstad (vrij-/zaterdag 18 - 21 uur)	€ 3,40
Eindhoven	Keizersgracht/stationsplein	€ 3,40

Tabel 7 Vijf duurste gemeenten straatparkeren

BRON: zie bijlage

Het goedkoopst parkeren op straat kan in de kernen van Westland. Parkeren in Naaldwijk is bijvoorbeeld helemaal gratis ⁶. Op sommige plekken mag de consument alleen niet onbeperkt staan. Binnen de parkeerzone mag de consument alleen parkeren binnen de vakken. Alle parkeerplaatsen zijn aangegeven met een blauwe streep, een P-tegel of het bekende P-bord.

Vijf goedkoopste gemeenten straatparkeren

Stad	Parkeerfaciliteit	Maximumtarief eerste uur
Westland		€ -
Heerenveen	Centrum	€ 1,20
Haarlemmermeer (Hoofddorp)	Zone A	€ 1,35
Zoetermeer	Centrum	€ 1,45
Ede	Grote straat	€ 1,76

Tabel 8 Vijf goedkoopste gemeenten straatparkeren

BRON: zie bijlage

Ook de tarieven voor een uurtje parkeren in een parkeergarage verschillen aanzienlijk. De duurste garages zijn te vinden in de vier grootste gemeenten. Wie op zaterdag bijvoorbeeld gaat winkelen in Amsterdam betaalt al snel meer dan 7 euro per uur.

Vijf duurste gemeenten parkeergarages

Stad	Parkeerfaciliteit	Tarief	Minuten	Uurtarief
Amsterdam	Byzantium	€ 2,00	17	€ 7,06
Utrecht	Hoog Catherijne P6	€ 0,50	7	€ 4,29
Den Haag	Grote Markt	€ 2,00	30	€ 4,00
Rotterdam	Bijenkorf	€ 2,00	30	€ 4,00
Maastricht	Vrijthof	€ 1,00	17	€ 3,53

Tabel 9 vijf duurste gemeenten parkeergarages

BRON: zie bijlage

Relatief goedkope parkeergarages zijn te vinden in Dordrecht, Vlissingen en Haarlemmermeer. Bijzondere vermelding gaat uit naar Zoetermeer. De eerste twee uur is het namelijk gratis parkeren in de meeste parkeergarages rondom het centrum. Hiermee geeft deze gemeente een positieve impuls aan het detailhandelsklimaat.

Vijf goedkoopste gemeenten parkeergarages

Stad	Parkeerfaciliteit	Tarief	Minuten	Uurtarief
Zoetermeer	Frankrijklaan	€ 1,50	52	Eerste twee uur gratis
Haarlemmermeer	Polderplein	€ 0,50	40	€ 0,75
Heerenveen	Geerts Willigen	€ 1,20	60	€ 1,20
Lelystad	De Waag	€ 1,50	60	€ 1,20
Dordrecht	Veemarkt	€ 1,70	60	€ 1,70

Tabel 10 vijf goedkoopste gemeenten parkeergarages

BRON: zie bijlage

ONROERENDEZAAKBELASTING

De gemeente kent drie soorten onroerendzaakbelasting (OZB): OZB woningen, OZB gebruikers niet-woningen (denk aan de winkelier die zijn pand huurt) en OZB eigenaren niet-woningen. In dit onderzoek is de OZB voor gebruikers van panden die geen woning zijn, onder de loep genomen. Immers, alle winkeliers gebruiken hun pand en worden dus voor deze belasting aangeslagen. De meeste winkeliers zijn huurders. Als zij tevens eigenaar zijn, worden zij overigens ook nog eens aangeslagen voor de OZB-eigenaren niet-woningen.

De OZB is voor gemeenten de grootste heffingsbron. De opbrengst behoort tot de algemene middelen en kan dus naar eigen inzicht van de gemeente besteed worden. De meeste winkeliers merken dat de OZB-aanslag elk jaar hoger uitvalt.

Het OZB-tarief wordt elk najaar op voorstel van het college van burgemeester en wethouders vastgesteld door de gemeenteraad. Hoeveel een individuele winkelier betaalt, is afhankelijk van het OZB-tarief en de waarde van zijn pand, de zogenaamde WOZ-waarde. De WOZ-waarde is afhankelijk van marktontwikkelingen. Beide factoren bepalen het te betalen bedrag aan belasting.

Detailhandel Nederland heeft in 36 gemeenten de tarieven van de onroerendzaakbelasting met elkaar vergeleken. De gegevens zijn afkomstig uit de Atlas van de lokale lasten 2015 en 2016 van COELO (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden).

De tabellen 11 en 12 laten een vergelijking zien van de gemeenten met de duurste tarieven in 2015 en 2016.

Onroerendzaakbelasting: de duurste gemeenten in belastingjaar 2015

Gemeente	Tarief	Te betalen belasting bij WOZ-waarde € 300.000,-
Leiden	0,4041	€ 1.212,30
Groningen	0,3524	€ 1.057,20
Nijmegen	0,3491	€ 1.047,30
Leeuwarden	0,3031	€ 909,30
Enschede	0,3020	€ 906,00

Tabel 11 Onroerendzaakbelasting: de duurste gemeenten in belastingjaar 2015

BRON: Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden

Onroerendzaakbelasting: de duurste gemeenten in belastingjaar 2016

Gemeente	Tarief	Te betalen belasting bij WOZ-waarde € 300.000,-
Leiden	0,4285	€ 1.285,50
Groningen	0,3705	€ 1.111,50
Leeuwarden	0,3184	€ 955,20
Enschede	0,3150	€ 945,00
Zoetermeer	0,3080	€ 924,00

Tabel 12 Onroerendzaakbelasting: de duurste gemeenten in belastingjaar 2016

BRON: Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden

Leiden blijft de onbetwiste koploper. Een winkelier met een WOZ-waarde van € 300.000,- betaalt maar liefst € 1.285,50 per jaar aan OZB. De tarieven in Leiden zijn in het belastingjaar 2016 met 6 procent gestegen ten opzichte van het belastingjaar 2015. Deze gemeente spande ook in 2010 en 2013 al de kroon voor wat betreft de onroerendzaakbelasting ⁷

Het hoge tarief in Leiden is deels te wijten aan het feit dat de gemeente via een heffing van 5,3 procent op OZB niet-woningen voor het ondernemersfonds int. Met deze heffing vullen alle ondernemingen en organisaties de kas van het fonds ⁸.

⁷ Onderzoek "Kiezen voor het kloppend hart", Detailhandel Nederland 2013

⁸ Bron: Ondernemersfonds

De top 5 gemeenten met het hoogste tarief in het belastingjaar 2016 is ten opzichte van 2015 nagenoeg stabiel gebleven. Nijmegen heeft echter een positieve beweging laten zien door het tarief in 2016 met 29,4 procent te verlagen, waardoor het uit de top 5 is verdwenen.

De tabellen 13 en 14 geven de gemeenten met de laagste tarieven in 2015 en 2016 weer.

Onroerendezaakbelasting: de goedkoopste gemeenten in belastingjaar 2015

Gemeente	Tarief	Te betalen belasting bij WOZ-waarde € 300.000,-
Lelystad	0,0620	€ 186,00
Amsterdam	0,1443	€ 432,90
Breda	0,1483	€ 444,90
Alphen aan de Rijn	0,1511	€ 453,30
Westland	0,1512	€ 453,60

Tabel 13 Onroerendezaakbelasting: de goedkoopste gemeenten in belastingjaar 2015

BRON: Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden

Onroerendezaakbelasting: de goedkoopste gemeenten in belastingjaar 2016

Gemeente	Tarief	Te betalen belasting bij WOZ-waarde € 300.000,-
Lelystad	0,000	€ 0,00
Amsterdam	0,1438	€ 431,40
Westland	0,1483	€ 471,30
Breda	0,1584	€ 475,20
Alphen aan de Rijn	0,1588	€ 476,40

Tabel 14 Onroerendezaakbelasting: de goedkoopste gemeenten in belastingjaar 2016

BRON: Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden

De gemeente Lelystad verdient een pluim. De gemeente had al het laagste tarief in 2015, maar de gemeenteraad heeft besloten in 2016 geen OZB meer te heffen voor OZB-gebruikers niet-woningen. Het maakt in die zin nogal een verschil of je als winkelier in Leiden zit, waarvoor met een relatief eenvoudig pand (veelal eenmans-zaken) bijna € 1.300,- aan onroerendezaakbelasting betaald moet worden of in Lelystad, waar niets betaald hoeft te worden.

De tabellen 15 en 16 geven inzicht in de mutatie in het tarief in zowel absolute zin als procentueel, waarbij gekeken is naar de hoogste stijgers en dalers.

Onroerendezaakbelasting: mutatie belastingjaar 2015 versus belastingjaar 2016, hoogste stijgers

Gemeente	Tarief 2015	Tarief 2016	Mutatie tarief	Mutatie procent
Amersfoort	0,2108	0,2407	0,0299	14,2 %
Alkmaar	0,1760	0,2000	0,0240	13,6 %
Middelburg	0,1772	0,1996	0,0224	12,6 %
Apeldoorn	0,2744	0,2993	0,0249	9,1 %
Utrecht	0,2419	0,2618	0,0199	8,2 %

Tabel 15 Onroerendezaakbelasting: mutatie belastingjaar 2015 versus belastingjaar 2016: hoogste stijgers

BRON: Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden

De gemeente die in het belastingjaar 2016 haar tarieven het meest heeft verhoogd ten opzichte van het jaar daarvoor is de gemeente Amersfoort met maar liefst 14,2 procent. Bij een WOZ-waarde van € 300.000,- betekent dit een stijging van bijna 90 euro (€ 89,70).

Onroerendezaakbelasting: mutatie belastingjaar 2015 versus belastingjaar 2016, hoogste dalers

Gemeente	Tarief 2015	Tarief 2016	Mutatie tarief	Mutatie procent
Lelystad	0,0620	0,0000	- 0,0620	- 100,0 %
Nijmegen	0,3491	0,2466	- 0,1025	- 29,4 %
Dordrecht	0,1979	0,1869	- 0,0110	- 5,6 %
Amsterdam	0,1443	0,1438	0,0005	0,0 %
Maastricht	0,1990	0,2010	0,0020	1,0 %

Tabel 16 Onroerendezaakbelasting: mutatie belastingjaar 2015 versus belastingjaar 2016: hoogste dalers

BRON: Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden

Naast Lelystad hebben ook Nijmegen en Dordrecht besloten de tarieven in 2016 te verlagen en hebben de gemeenten Amsterdam en Maastricht slechts een minimale verhoging doorgevoerd. Uiteraard moet dit gezien worden in het licht van de waarde van de individuele panden.

Aangezien het te betalen tarief aan OZB afhankelijk is van zowel het OZB-tarief als de waarde van een pand geven de tabellen 17 en 18 een overzicht van de mutaties in de te betalen bedragen aan OZB bij een WOZ-waarde van € 300.000,- en de procentueel mutatie.

Onroerendezaakbelasting: WOZ-waarde € 300.000,- mutatie belastingjaar 2015 versus belastingjaar 2016, hoogste stijgers

Gemeente	Tarief 2015	Tarief 2016	Mutatie tarief	Mutatie procent
Amersfoort	€ 632,40	€ 722,10	€ 89,70	14,2 %
Alkmaar	€ 528,00	€ 600,00	€ 72,00	13,6 %
Middelburg	€ 531,60	€ 598,80	€ 67,20	12,6 %
Apeldoorn	€ 823,20	€ 897,90	€ 74,70	9,1 %
Utrecht	€ 725,70	€ 785,40	€ 59,70	8,2 %

Tabel 17 Onroerendezaakbelasting: WOZ waarde € 300.000,- mutatie belastingjaar 2015 versus belastingjaar 2016: hoogste stijgers

BRON: Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden

In de gemeente Amersfoort is de winkelier in 2016 met een WOZ-waarde van € 300.000,- procentueel gezien flink meer gaan betalen ten opzichte van 2015.

Onroerendezaakbelasting: WOZ-waarde € 300.000,- mutatie belastingjaar 2015 versus belastingjaar 2016, hoogste dalers

Gemeente	Tarief 2015	Tarief 2016	Mutatie tarief	Mutatie procent
Lelystad	€ 186,00	€ 0,00	- € 186,00	- 100 %
Nijmegen	€ 1.047,30	€ 739,80	- € 307,50	- 29,4 %
Dordrecht	€ 593,70	€ 560,70	- € 33,00	- 5,6 %
Amsterdam	€ 432,90	€ 431,49	- € 1,41	- 0,3 %
Rotterdam	€ 785,40	€ 792,90	€ 7,50	1,0 %

Tabel 18 Onroerendezaakbelasting: WOZ waarde € 300.000,- mutatie belastingjaar 2015 versus belastingjaar 2016: hoogste dalers

BRON: Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden

Er zijn vier gemeenten die het tarief voor OZB gebruikers niet-woningen hebben verlaagd, te weten Lelystad, Nijmegen, Dordrecht en Amsterdam. In het geval van Lelystad levert dit de ondernemer met een WOZ-waarde van € 300.000,- een besparing van € 186,00 op. Een ondernemer in Nijmegen met een WOZ-waarde van € 300.000,- betaalde in 2015 hiervoor € 1.047,30,- terwijl in 2016 bij dezelfde WOZ-waarde € 739,80 betaald moest worden.

RECLAMEBELASTING

De reclamebelasting is misschien wel de meest controversiële belasting waar winkeliers mee te maken krijgen. Onder de naam reclamebelasting kan de gemeente een belasting opleggen op zogenoemde aankondigingen die zichtbaar zijn vanaf de openbare weg. Men moet hierbij onder andere denken aan billboards en lichtbakken. Het is vereist dat de reclame zichtbaar is vanaf de openbare weg. Er moet belasting betaald worden voor reclamevoorwerpen boven de grond van de overheid, maar ook over voorwerpen op privéterrein. Daarin verschilt de reclamebelasting van de zogenoemde precariobelasting. Gelukkig hebben niet alle gemeenten een reclamebelasting.

Reclamebelasting in Nederland		
	2015	2016
Belastinginkomsten in Euro's	€ 24 miljoen	€ 21 miljoen
Vershil	n.v.t.	-12,5 %

Tabel 19 Reclamebelasting in Nederland
Bron: CBS

In heel Nederland halen de gemeenten dit jaar volgens het CBS 21 miljoen euro op aan reclamebelasting bij zowel winkeliers, als niet winkeliers. Dat het bedrag is gedaald heeft er mede mee te maken dat Amsterdam sinds 2016 geen reclamebelasting meer heft. Het bedrag dat de gemeente Amsterdam in 2015 hief werd begroot op meer dan een miljoen. In naar schatting 100 gemeenten is een reclamebelasting van kracht. Het is zeker geen uitzondering dat het bedrag dat daadwerkelijk geïnd wordt hoger uitvalt dan van te voren was begroot.

In 18 van de 36 onderzochte gemeenten wordt reclamebelasting geïnd. De hoogte van de te betalen belasting is van verschillende factoren afhankelijk. Denk aan reclame met of zonder verlichting, het gebied waarin de winkel is gevestigd en het aantal vierkante (centi)meters van het als reclame aan te duiden voorwerp. In Delft wordt de reclamebelasting bijvoorbeeld bepaald aan de hand de grote van het reclameobject en daarnaast wordt onderscheid gemaakt tussen de binnenstad en de rest van de gemeente. Soms wordt een vast bedrag opgelegd of is de hoogte van de belasting afhankelijk van de WOZ-waarde van het pand, zoals in Dordrecht.

Forse belastingaanslagen

Uitgaande van een reclame-uiting met een omvang van 6 vierkante meter en verlichting (daar komt een winkelier al snel aan), heeft Detailhandel Nederland de volgende ranglijst opgesteld:

Reclamebelasting 2016 o.b.v. opp. reclameobject (verlicht)	
Haarlem	€ 1017,92 per jaar
Maastricht	€ 594,08 per jaar
Emmen	€ 500,00 per jaar
Venlo	€ 432,65 per jaar
Heerenveen	€ 361,00 per jaar

Tabel 20 Reclamebelasting 2016 o.b.v. opp. reclameobject
BRON: zie bijlage

Zoals hierboven aangegeven wordt er in sommige gemeenten uitgegaan van de waarde van het pand. Op basis daarvan wordt een vast bedrag aan reclamebelasting betaald. Al is de reclame-uiting minimaal, dan nog is de winkelier het volledige bedrag verschuldigd. We zijn hier uitgegaan van een WOZ-waarde van € 300.000. Het voordeel bij deze vorm van reclamebelasting heffen is natuurlijk wel dat als er sprake is van veel reclame er toch een vast bedrag wordt gerekend. Wanneer wordt uitgegaan van de afmetingen van het object, dan kunnen de kosten sneller oplopen.

Reclamebelasting 2016 o.b.v. WOZ-waarde van € 300.000,-

Ede	€ 689,40
Tilburg	€ 403,20
Breda	€ 380,00
Dordrecht	€ 250,00
Den Bosch	€ 178,15

Tabel 21 Reclamebelasting 2016 o.b.v. WOZ-waarde van € 300.000,-

BRON: zie bijlage**Opvallende cijfers**

In verhouding is de reclamebelasting in Haarlem, € 1017,92 voor een bord van 6m², heel erg hoog. Ook Ede valt op, hier wordt een vast bedrag gerekend per vestiging. Maar liefst € 689,40. Amsterdam valt positief op. Sinds 2016 wordt er binnen de gemeente geen reclamebelasting meer geïnd.

Ondernemersfondsen

Vanaf 2008 is de trend ontstaan om de reclamebelasting te koppelen aan ondernemersfondsen. Sindsdien neemt het aantal snel toe. Vaak wordt reclamebelasting ingevoerd op voorspraak van lokale ondernemersverenigingen (al dan niet in samenwerking met de Kamer van Koophandel) om activiteiten van diezelfde verenigingen te financieren. Detailhandel Nederland is niettemin tegen het aanwenden van de reclamebelasting voor ondernemersfondsen. Gemeenten zijn namelijk niet verplicht om een draagvlakmeting onder winkeliers te doen om de reclamebelasting in te stellen. In de praktijk wordt er wel eens gestemd in een zaaltje door middel van hand opsteken. Er is hier onvoldoende controle. Bovendien is er geen relatie tussen het hebben van reclame of de hoeveelheid daarvan en eventueel profijt van een ondernemersfonds waar een winkelier verplicht lid van is.

Een procedure conform de Bedrijveninvesteringszone (BIZ) heeft sterk de voorkeur, want deze is democratisch. Een BIZ is een wettelijk instrument waarmee alle winkeliers gezamenlijk investeren in de ruimtelijke kwaliteit, veiligheid en leefbaarheid van hun bedrijfsomgeving. Als een meerderheid vóór is, betalen alle winkeliers verplicht mee. Het geld komt ten goede aan de ondernemers en is bedoeld voor extra activiteiten. Een risico hierbij is dat kosten dreigen te worden afgewenteld op de winkeliers. Een gemeente die eerst de hangende bloembakken zelf betaalde, liet deze vervolgens gedekt worden door het ondernemersfonds.

Begrote opbrengst Reclamebelasting 2015 en 2016

Stad	2015	2016	Vershil in percentage
Rotterdam	€ 2.009.000,-	€ 1.950.000,-	- 3 %
Maastricht	€ 929.000,-	€ 939.000,-	1 %
Tilburg	€ 344.000,-	€ 875.000,-	154 %
Eindhoven	€ 598.000,-	€ 598.000,-	0 %
Haarlem	€ 539.000,-	€ 567.000,-	5 %

Tabel 22 Begrote opbrengst Reclamebelasting 2015 en 2016

Bron: CBS

PRECARIOBELASTING

Onder de naam precariobelasting kan door een gemeente belasting worden geheven voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven gemeentegrond. Hierbij moet worden gedacht aan een winkeluitstalling, luifels en allerlei andere voorwerpen die op straat of in de lucht erboven te vinden zijn. Daarin verschilt de precariobelasting van de reclamebelasting. Bij de reclamebelasting hoeft geen sprake te zijn van het gebruik maken van de (lucht boven de) openbare weg. In dat geval is slechts vereist dat de reclame zichtbaar is vanaf de openbare weg. Het kan dan ook gaan om privéterrein.

Gemeenten zelf houden er niet altijd direct rekening mee dat deze twee belastingen betrekking kunnen hebben op hetzelfde voorwerp. Om verwarring te vermijden verlenen gemeenten waar beide belastingen gangbaar zijn, doorgaans een vrijstelling voor één van de twee.

De zogenoemde perceptiekosten zijn, evenals in het geval van de reclamebelasting, hoog. Ambtenaren moeten door de straten lopen om foto's te maken van uithangborden, vlaggen en andere voorwerpen om de aanslagen vast te stellen. Daardoor ontstaat willekeur, wat versterkt wordt doordat gemeenten de regelingen vereenvoudigen of juist extra complex maken.

De opbrengsten van precariorechten voor kleine objecten als bloembakken, reclameborden en uitstallingen wegen niet of nauwelijks op tegen de administratieve lasten voor ondernemers en bestuurlijke lasten voor de gemeente die deze belasting veroorzaken (perceptiekosten).

Precariobelasting in Nederland

	2015	2016
Belastinginkomsten in Euro's	154 miljoen	204 miljoen
Vershil	n.v.t.	32,5%

Tabel 23 Precariobelasting in Nederland
Bron: CBS Precariobelasting in Nederland

Met de precariobelasting halen alle Nederlandse gemeenten samen inmiddels, in 2016, 204 miljoen euro op. De opbrengst was in 2015 nog 154 miljoen euro. Dat is een flinke stijging van 32,5 procent. Niet alle precariobelastingopbrengsten worden gerealiseerd uit reclameborden. Veel gemeenten die deze belasting hebben, heffen alleen op het daadwerkelijk gebruik van de grond voor terrassen of markten. Het innen van belasting hiervoor is in de ogen van Detailhandel Nederland aanzienlijk minder controversieel, omdat in deze situaties op grote schaal grond commercieel geëxploiteerd wordt. Een winkelier betaalt immers ook huur voor een pand. Hierin zijn de grondprijzen en het gebruik van grond verwerkt.

Begrote precariobelasting 2015 en 2016

Stad	2015	2016	Vershil in percentage
Rotterdam	23.300.000	22.867.000	-2 %
Den haag	16.682.000	16.852.000	0,01 %
Leiden	8.184.000	8.249.000	1 %
Haarlemmermeer	6.336.000	6.503.000	3 %
Dordrecht	167.000	6.169.000	3594 %

Tabel 24 Begrote precariobelasting 2015 en 2016
Bron: CBS

De reden voor het aanslaan van een winkelier die waren uitstalt voor een winkel of een ondernemer die een reclamebord aan zijn gevel heeft, is onduidelijk. Ondermeer het belasten van het gebruik van de ruimte boven de openbare weg, ook wel 'luchtbelasting' genoemd, roept direct discussie op. Een winkel heeft om te kunnen bestaan op zijn minst een bord nodig waarop de naam van zijn winkel staat. Dat is nodig om aandacht te trekken van consumenten.

Gemeenten die zich positief onderscheiden zijn uiteraard de gemeenten die de precariobelasting volledig of grotendeels hebben afgeschaft. In Amsterdam betalen winkeliers sinds dit jaar geen precariobelasting meer. In Arnhem werd de precariobelasting vorig jaar opgedoekt.

Uitschieters precariobelasting

De bedragen van de precariobelasting lopen per gemeente enorm uiteen. Zo gaat de ene gemeente alleen uit van een uitstalling of een reclamebord terwijl er in een andere gemeente een waslijst ligt aan heffingen uiteenlopend van luifels tot kledingrekken. Om een vergelijking te maken zijn we in de onderstaande tabellen uitgegaan van een bepaalde afmeting en of het reclamebord bijvoorbeeld verlicht of onverlicht is. Er is hier geen rekening gehouden met waaraan het bord bevestigd is.

Gemeente	Reclamebord onverlicht (1 bij 1 meter)
Apeldoorn	€ 273,75
Heerenveen	€ 200,75
Nijmegen	€ 193,45
Breda	€ 158,14
Enschede	€ 70,08

Gemeente	Reclamebord verlicht (1 bij 1 meter)
Apeldoorn	€ 273,75
Breda	€ 265,94
Utrecht	€ 256,80
Heerenveen	€ 200,75
Nijmegen	€ 193,45

Gemeente	Uitstalling (met een oppervlakte van 2 m2)
Leeuwarden	€ 255,16
Delft	€ 219,82
Haarlem	€ 197,60
Dordrecht	€ 154,70
Breda	€ 152,98

Gemeente	Luifel (met een oppervlakte van 2 m2)
Amersfoort	€ 52,80
Eindhoven	€ 43,00
Apeldoorn	€ 31,40
Leiden	€ 19,54
Utrecht	€ 18,72

Tabel 25 Uitschieters precariobelasting

BRON: zie bijlage

Er is geen enkele noodzaak om reclame of uitstallingen van winkeliers te reguleren via reclame- of precariobelastingen (of leges). Het onderwerp reclame-uitingen laat zich bij uitstek regelen door algemene regels in een reclamenota of reclamerichtlijnen. Schrap de bijbehorende vergunningsplicht. Een veel voorkomende vorm van reclame die tot onnodige regeldruk leidt, is de (permanente) gevelreclamevergunning.

WINKELCRIMINALITEIT

Winkelcriminaliteit is in al zijn vormen veel voorkomend in Nederland. Dit kan gaan om enkelvoudige en georganiseerde winkeldiefstal, overvallen, maar ook ram- en plofkraak en agressie op de winkelvloer. Gemeenten spelen een belangrijke rol in de uitvoering van het veiligheidsbeleid. Een goede samenwerking met winkeliers en een visie op de veiligheid van winkels is cruciaal en straalt positief uit op de buurt.

Winkeldiefstal

Winkeldiefstal is een groot probleem voor winkeliers en in de samenleving. Criminaliteit kost winkeliers jaarlijks ongeveer € 1 miljard. De aanpak van winkeldiefstal verloopt moeizaam. Dit heeft met name te maken met het gebrek aan prioriteit bij de opsporende instanties en het moeizame aangiftetraject. Dit zorgt ervoor dat weinig aangifte wordt gedaan van winkeldiefstal in Nederland.

Aantal aangiften van winkeldiefstallen Nederland

Jaar	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Aantal	36 235	37 480	40 775	41 115	42 500	42 720	43 485	42 225	40 685

Tabel 26 aangifte winkeldiefstallen

Bron: CBS

Het aantal keer dat aangifte wordt gedaan van winkeldiefstal ligt in Nederland al jaren rond de 40.000. Dit is opvallend, waar bij bijna alle andere misdrijven een dalende trend waarneembaar is, is deze niet zichtbaar bij dit delict.

Op gemeentelijk niveau kunnen verschillende maatregelen worden genomen om winkeldiefstal aan te pakken. Zo kan er worden samengewerkt met Afrekenen met Winkeldieven, zodat bij iedere winkeldiefstal € 181,- kan worden gevorderd van een winkeldief. Ook kunnen KVO-gebieden worden aangewezen.

Er zijn grote verschillen in het aantal winkeldiefstallen dat binnen gemeenten plaatsvindt. In de onderstaande tabel wordt het aantal keer dat aangifte is gedaan van winkeldiefstal zichtbaar voor de gemeenten waar winkeldiefstal het vaakst is gemeld. Hierbij valt op dat in Amsterdam en Eindhoven dalingen waarneembaar zijn, terwijl in Den Haag en Rotterdam stijgingen zijn te zien.

Het aantal keer dat aangifte wordt gedaan van winkeldiefstal ligt in Nederland al jaren rond de 40.000. Dit is opvallend, waar bij bijna alle andere misdrijven een dalende trend waarneembaar is, is deze niet zichtbaar bij dit delict.

Figuur 1 Percentage van het totaal aantal aangiften in gemeenten met meeste winkeldiefstallen (2008 en 2015)

Samenwerking binnen het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO)

Samenwerking tussen winkeliers en de lokale veiligheidspartners komt tot stand binnen het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO). Het winkelcentrum is in de meeste gevallen het hart van de lokale samenleving. Een goede samenwerking tussen gemeenten, politie en winkeliers draagt daarom in belangrijke mate bij aan de veiligheidsbeleving van de samenleving als geheel. Een KVO-winkelgebied biedt een mogelijkheid om die samenwerking tot stand te brengen.

Gemeenten met de meeste KVO-gebieden 2015

Amsterdam	36
Utrecht	17
Den Haag	15
Rotterdam	9
Haarlemmermeer	6
Breda	5
Almere	3
Tilburg	3
Arnhem	3
Dordrecht	3
Zwolle	3
Eindhoven	2

Tabel 27 KVO gebieden 2015

Bron: CCV

Afrekenen met Winkeldieven

Detailhandel Nederland wil dat op iedere winkeldiefstal in Nederland een sanctie staat. Via de regeling Afrekenen met Winkeldieven wordt een civielrechtelijke vordering van € 181 bij winkeldieven belegd. Gemeenten kunnen gebruik van deze regeling actief promoten. Op deze manier wordt duidelijk gemaakt dat winkeldiefstal in Nederland niet loont en wordt de preventieve werking van de Afrekenen met Winkeldieven versterkt.

Rooftassenverbod

In Nederland vindt op grote schaal georganiseerde winkeldiefstal plaats. Deze georganiseerde bendes opereren veelal vanuit Oost-Europa. De georganiseerde graad blijkt uit de manier van opereren van deze bendes. Zo wordt in veel gevallen gebruik gemaakt van speciaal geprepareerde tassen (rooftassen) om winkeldiefstal te plegen. Detailhandel Nederland pleit daarom voor een landelijk rooftassenverbod.

Dit verbod komt echter langzaam tot stand. Detailhandel Nederland roept gemeenten daarom op een lokaal rooftassenverbod op te nemen in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). De meeste grote gemeenten hebben al een dergelijk verbod. Van de 36 gemeenten zijn er nog zes die geen rooftassenverbod hebben opgenomen in de APV. Dit zijn Assen, Enschede, Heerenveen, Maastricht, Middelburg en Vlissingen.

Bedelverbod

Een andere vorm van overlast voor winkeliers is bedelarij. Ook hierbij zijn vaak georganiseerde bendes betrokken. Mensen uit, veelal, Oost-Europa worden aan het begin van de dag afgezet bij een winkelcentrum om geld te bedelen voor criminelen. Winkeliers ondervinden grote hinder van deze vormen van bedelarij. Detailhandel Nederland pleit daarom ook voor een landelijk bedelverbod. Dit verbod was er in het verleden in Nederland, maar is geschrapt uit de wet.

Ook hierin kunnen gemeenten zelf het initiatief nemen, door een bedelverbod op te nemen in de APV. De meeste grote gemeenten hebben deze stap al gezet. Tien van de 36 grootste gemeenten hebben nog geen bedelverbod. Dit zijn Breda, Den Bosch, Enschede, Eindhoven, Heerenveen, Lelystad, Middelburg, Nijmegen, Utrecht en Zwolle. Detailhandel Nederland roept deze gemeenten op zo snel mogelijk een bedelverbod in te stellen.

AANBEVELINGEN

Veel van de keuzes die de lokale overheid maakt, hebben invloed op het functioneren van de detailhandel. Detailhandel Nederland doet in dit licht en met het oog op de reeks gemeentelijke verordeningen die de afgelopen jaren zijn aangenomen, graag de volgende aanbevelingen:

1. Actuele detailhandelsvisies

In Nederland is een overaanbod van winkels in de detailhandel. Gemiddeld staat ruim 10% van de winkelvloeroppervlakte leeg in 2016. Door leegstaande panden neemt de aantrekkelijkheid van binnensteden en winkelgebieden af. Het is derhalve van enorm belang dat gemeenten beschikken over actuele detailhandelsvisies, dat is afgestemd op regionaal niveau en waarop de ladder voor duurzame verstedelijking is toegepast.

Samen met alle betrokken stakeholders (o.a. gemeenten, de detailhandelsector, horeca, culturele instellingen, vastgoedondernemers en inwoners) zal het winkellandschap toekomstbestendig gemaakt moeten worden. Diverse initiatieven om dit te bereiken worden reeds door een aantal gemeenten genomen, zoals het werken aan een RetailDeal.

2. Parkeerbeleid

Klanten willen aan het einde van een dag winkelen met een goed gevoel naar huis gaan. Het parkeerbeleid in een gemeente speelt hierbij een belangrijke rol. De parkeergarage (-plaats) is namelijk het eerste en laatste wat de consument ziet bij een winkelbezoek. Een gastvrij en aantrekkelijk parkeerbeleid is dan ook geen overbodige luxe in een tijd waarin beleving een steeds belangrijker onderdeel uitmaakt van het winkelen.

Detailhandel Nederland prijst dan ook gemeenten en garages die hun tarieven zo laag mogelijk proberen te houden. Nog mooier zijn initiatieven van gemeenten die hun parkeertarieven helemaal afschaffen en bijvoorbeeld vervangen door het blauwe zone parkeren.

3. Lokale Lastendruk

Zorg voor transparante en objectieveerbare lokale belastingen, zodat iedereen in een gemeente bijdraagt aan collectieve voorzieningen in die gemeente. De OZB, precario- en reclamebelastingen zijn zogenoemde vrij besteedbare middelen voor de gemeente. Hierdoor worden winkeliers relatief vaak aangeslagen om gaten in de begroting te dekken.

4. Onroerendezaakbelasting (OZB)

Laat de OZB voor winkeliers meebewegen met het economisch tij. Anders dan bij woningen is er wel degelijk een relatie tussen het inkomen van de winkelier en de waarde van het vastgoed. Als de waarde daalt, komt dat doordat er weinig vraag is naar het pand als gevolg van een krimpende detailhandelsmarkt. Minder omzet betekent minder inkomen.

5. Reclamebelasting en reclameuitingen

Stop de reclamebelasting. Reclamebelasting is de meest inefficiënte belasting van een gemeente én bijzonder tijdrovend om te controleren. Regel het onderwerp reclame via een reclamenota of reclamerichtlijnen. Schrap de bijbehorende vergunningsplicht. Algemene regels zijn immers veel eenvoudiger te handhaven. Er is geen enkele noodzaak om reclame of uitstallingen van winkeliers te reguleren via reclame- of precariobelastingen (of leges).

6. Precariobelasting

Schrap de precariobelasting voor winkeliers. Voor een winkelier is het economische noodzaak om waren uit te stallen of om een reclamebord aan de gevel te hebben. Onder meer het belasten van het gebruik van de ruimte boven de openbare weg, ook wel 'luchtbelasting' genoemd, roept direct discussie op. De perceptiekosten zijn hoog.

7. Bedrijveninvesteringszones (BIZ)

Wanneer er een uitgesproken vraag is naar collectieve projecten en voorzieningen die duidelijk geen verantwoordelijkheid zijn van de gemeente, adviseren wij om voor de totstandkoming hiervan te kiezen voor de procedure overeenkomstig de Bedrijveninvesteringszone (BIZ).

8. Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO)

Samenwerking tussen winkeliers en de lokale veiligheidspartners komt tot stand binnen het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO). Het winkelcentrum is in de meeste gevallen het sociale hart van de lokale samenleving. Een goede samenwerking tussen gemeenten, politie en winkeliers draagt daarom in belangrijke mate bij aan de veiligheidsbeleving van de samenleving als geheel. Een KVO-winkelgebied biedt een relatieve mogelijkheid om die samenwerking tot stand te brengen.

9. Rooftassenverbod

In Nederland vindt op grote schaal georganiseerde winkeldiefstal plaats. Deze georganiseerde bendes opereren veelal vanuit Oost-Europa. De georganiseerde graad blijkt uit de manier van opereren van deze bendes. Zo wordt in veel gevallen gebruik gemaakt van speciaal geprepareerde tassen (rooftassen) om winkeldiefstal te plegen. Detailhandel Nederland roept gemeenten op om een lokaal rooftassenverbod op te nemen in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV).

10. Bedelverbod

Een andere vorm van overlast voor winkeliers is bedelarij. Ook hierbij zijn vaak georganiseerde bendes betrokken. Mensen uit, veelal, Oost-Europa worden aan het begin van de dag afgezet bij een winkelcentrum om geld te bedelen voor criminelen. Winkeliers ondervinden grote hinder van deze vormen van bedelarij. Ook hierin kunnen gemeenten zelf het initiatief nemen, door een bedelverbod op te nemen in de APV.

11. Afrekenen met Winkeldieven

Detailhandel Nederland wil dat op iedere winkeldiefstal in Nederland een sanctie staat. Via de regeling Afrekenen met Winkeldieven wordt een civielrechtelijke vordering van € 181 bij winkeldieven belegd. Gemeenten kunnen gebruik van deze regeling actief promoten. Op deze manier wordt duidelijk gemaakt dat winkeldiefstal in Nederland niet loont en wordt de preventieve werking van Afrekenen met Winkeldieven versterkt.

ONDERZOEK IN ÉÉN OOGOPSLAG

Gemeenten	Detailhandelsvisie
Alkmaar	Detailhandelsvisie, 2011
Almere	Detailhandelsvisie 2014
Alphen aan de Rijn	Detailhandelsvisie 2016-2025 (concept)
Amersfoort	Nota Detailhandelsbeleid 2014
Amsterdam	Detailhandelsbeleid 2011-2015, nieuw beleid in opmaak
Apeldoorn	Detailhandelsvisie 2014-2019
Arnhem	Nota herijking detailhandelsbeleid 2008, nieuw beleid in opmaak
Assen	Ontwikkelingsvisie Detailhandel en Horeca 2009, nieuwe visie binnenstad in ontwikkeling
Breda	Detailhandelsnota 2010-2020
Delft	Nota Detailhandel 2012-2020
Den Bosch	Nota detailhandelsbeleid 2011, aanvulling april 2015
Den Haag	Detailhandelsnota 2005, nieuw beleid in opmaak
Dordrecht	Regionale detailhandelsvisie Drechtsteden 2013
Ede	Nota Detailhandel 2009
Eindhoven	Detailhandelsnota 2015
Emmen	Structuurvisie Werklocaties Emmen 2020
Enschede	Detailhandelstructuurvisie Enschede 2012
Groningen	Structuurvisie Detailhandel 2011-2020
Haarlem	Detailhandelsvisie Haarlem Binnenstad 2016-2020, concept
Haarlemmermeer	Nota Commerciële Voorzieningen Haarlemmermeer 2016
Heerenveen	Detailhandelsvisie 2011
Leeuwarden	Detailhandelstructuurvisie 2014
Leiden	Retailvisie Leidse Regio en Beleidskader Winkelvoorzieningen Binnenstad 2016-2021
Lelystad	Detailhandelsbeleid 2011, actualisatie 2012
Maastricht	Detailhandelsvisie 2016
Middelburg	Geen visie, maar een actieplan Binnenstad
Nijmegen	Detailhandelsbeleid 2010. Regionaal programma 2013
Rotterdam	Detailhandelsnota 2013, nieuw beleid in opmaak
Tilburg	Binnenstadsvisie Tilburg 2011-2020
Utrecht	Detailhandel Utrecht 2015
Venlo	Detailhandelsbeleid Venlo 2015-2025
Vlissingen	Detailhandelstructuurvisie 2011
Westland	Detailhandelstructuurvisie 2009
Zaanstad	Detailhandelsvisie Zaanstad 2015-2025
Zoetermeer	Structuurvisie Detailhandel 2006-2010
Zwolle	Kadernota Detailhandel 2012-2020

RetailDeal	Leegstand % van totale winkelop.	KVO-gebieden	Bedelverbod in APV	Rooftassenverbod in APV
Ja	14,1 %	1	Ja	Ja
Nee	10,9 %	3	Ja	Ja
Nee	8,3 %	0	Ja	Ja
Nee	8,5 %	2	Ja	Ja
Nee	6,4 %	36	Ja	Ja
Ja	11,8 %	2	Ja	Ja
Ja	14,4 %	3	Ja	Ja
Nee	15 %	1	Ja	Nee
Ja	8,8 %	5	Nee	Ja
Nee	9,3 %	1	Ja	Ja
Ja	8,9 %	1	Nee	Ja
Nee	12,5 %	15	Ja	Ja
Ja	12,3 %	3	Ja	Ja
Ja	10,6 %	1	Ja	Ja
Ja	11,7 %	2	Nee	Ja
Ja	11 %	0	Ja	Ja
Nee	15,5 %	2	Nee	Nee
Ja	11,3 %	0	Ja	Ja
Ja	10,6 %	1	Ja	Ja
Ja	5,7 %	6	Ja	Ja
Nee	8,7 %	0	Nee	Nee
Ja	12,7 %	2	Ja	Ja
Ja	11,0 %	1	Ja	Ja
Ja	13,6 %	0	Nee	Ja
Nee	13,2 %	2	Ja	Nee
Nee	6,8 %	0	Nee	Nee
Ja	13,6 %	0	Nee	Ja
Nee	10,3 %	9	Ja	Ja
Ja	11,3 %	3	Ja	Ja
Nee	9,7 %	17	Nee	Ja
Nee	9,1 %	0	Ja	Ja
Nee	15,7 %	1	Ja	Nee
Nee	7,2 %	0	Ja	Ja
Ja	8,5 %	2	Ja	Ja
Nee	8,4 %	0	Ja	Ja
Ja	8,2 %	3	Nee	Ja

Gemeenten	Parkeertarieven, straat, maximumtarief, 1e uur	Parkeertarieven, garages, maximumtarief 1e uur	OZB Tarief 2016, % van de WOZ-waarde
Alkmaar	€ 3,40	€ 2,00	0,2000
Almere	€ 2,50	€ 2,00	0,2300
Alphen aan de Rijn	€ 1,90	€ 1,76	0,1588
Amersfoort	€ 2,55	€ 2,40	0,2407
Amsterdam	€ 5,00	€ 7,06	0,1438
Apeldoorn	€ 2,87	€ 2,81	0,2993
Arnhem	€ 2,85	€ 3,00	0,1679
Assen	€ 2,25	€ 2,00	0,2853
Breda	€ 2,10	€ 2,73	0,1584
Delft	€ 3,00	€ 2,90	0,2358
Den Bosch	€ 2,50	€ 3,00	0,2258
Den Haag	€ 2,60	€ 4,00	0,2063
Dordrecht	€ 2,80	€ 2,14	0,1869
Ede	€ 1,76	€ 2,14	0,1611
Eindhoven	€ 3,40	€ 3,00	0,1649
Emmen	€ 2,00	€ 1,76	0,2504
Enschede	€ 2,70	€ 2,00	0,3150
Groningen	€ 2,60	€ 2,50	0,3705
Haarlem	€ 4,10	€ 2,96	0,2291
Haarlemmermeer	€ 1,35	€ 0,80	0,2684
Heerenveen	€ 1,20	€ 1,20	0,2918
Leeuwarden	€ 2,60	€ 2,30	0,3184
Leiden	€ 2,70	€ 3,00	0,4285
Lelystad	€ 1,90	€ 1,50	0,0000
Maastricht	€ 2,60	€ 3,53	0,2010
Middelburg	€ 2,00	€ 1,20	0,1996
Nijmegen	€ 2,60	€ 2,60	0,2466
Rotterdam	€ 3,33	€ 4,00	0,2643
Tilburg	€ 2,20	€ 2,00	0,1686
Utrecht	€ 4,53	€ 4,29	0,2618
Venlo	€ 1,90	€ 2,50	0,2471
Vlissingen	€ 1,90	€ 1,70	0,2666
Westland	--	n.v.t.	0,1571
Zaanstad	€ 2,50	€ 2,50	0,2572
Zoetermeer	€ 1,45	gratis	0,3080
Zwolle	€ 2,80	€ 3,00	0,2569

OZB, mutatie 2015-2016	Mutatie WOZ-waarde, taxatie-peildatum 2015 t.o.v. 2014	Precariobelasting	Reclamebelasting
13,6 %	- 3,3 %	Ja	Ja
2,8 %	- 4,59 %	Ja	Nee
5,1 %	- 3,75 %	Nee	Nee
14,2 %	- 11,9 %	Ja	Ja
- 0,3 %	4,5 %	Nee	Nee
9,1 %	- 4,96 %	Ja	Nee
2,1 %	- 7,73 %	Nee	Nee
8,1 %	- 11,52 %	Ja	Ja
6,8 %	- 13,14 %	Ja	Ja
7,8 %	9,4 %	Ja	Ja
4,5 %	- 0,41 %	Ja	Ja
2,0 %	- 1,95 %	Ja	Nee
- 5,6 %	- 1,91%	Ja	Ja
3,5 %	- 3,33 %	Nee	Ja
5,0 %	- 9,55 %	Ja	Ja
3,5 %	- 8,11 %	Nee	Ja
4,3 %	2,13 %	Ja	Ja
5,1 %	- 10,51 %	Ja	Nee
6,5 %	- 7,94 %	Ja	Ja
3,7 %	- 2,54 %	Ja	Nee
4,0 %	- 0,49 %	Ja	Ja
5,1 %	- 4,19 %	Ja	Nee
6,0 %	- 10,16 %	Ja	Nee
- 100 %	- 3,57%	Nee	Nee
1,0 %	4,45 %	Ja	Ja
12,6 %	- 2,78 %	Ja	Ja
- 29,4 %	- 5,54 %	Ja	Nee
1,0 %	0,8 %	Ja	Ja
4,1 %	- 2,3%	Ja	Ja
8,2 %	- 2,48 %	Ja	Nee
2,5 %	6,73 %	Nee	Ja
2,6 %	- 13,64 %	Ja	Nee
3,9 %	- 2,86 %	Nee	Nee
6,3 %	0,16 %	Ja	Ja
4,9 %	- 0,96 %	Ja	Nee
4,4 %	- 2,97 %	Ja	Nee

Over het onderzoek

Het doel van dit onderzoek is om inzichtelijk te maken welke besluiten gemeenten daadwerkelijk nemen over voor winkeliers relevante kwesties, te weten lokale lasten, leegstand, parkeerbeleid, winkelcriminaliteit en detailhandelsvisies. Voor het onderzoek zijn de 36 grootste gemeenten geselecteerd. Het betreft gemeenten verspreid door Nederland. Deze gemeenten huisvesten het overgrote merendeel van de Nederlandse winkels en 8,5 miljoen consumenten.

Detailhandel Nederland

Detailhandel Nederland behartigt de collectieve sociale en economische belangen van de winkeliers. Het doel is om het perfecte klimaat te creëren waarbinnen winkeliers optimaal kunnen ondernemen. Door de samenwerking in Detailhandel Nederland kunnen het midden- en kleinbedrijf (MKB) en grootwinkelbedrijf (GWB) gezamenlijk met één standpunt naar buiten treden. Dit versterkt de belangenbehartiging van de detailhandel bij de Nederlandse en Europese overheid.

Nederlandse Detailhandel

In de Nederlandse detailhandel werken bijna 781.000 mensen in 101.000 winkels. Hiermee is de detailhandel de grootste werkgever in Nederland. De omzet van de detailhandel bedroeg circa €98 miljard. In de hele Europese Unie werken ongeveer 31 miljoen mensen in de detailhandel in 6 miljoen bedrijven met een totale omzet van ongeveer € 2.273 miljard.

Informatie

Detailhandel Nederland

Nynke Wiersma

nynke.wiersma@detailhandel.nl

Irma IJdens

irma.ijdens@detailhandel.nl

Overgoo 13

Postbus 262

2260 AG Leidschendam

070 320 23 45

www.detailhandel.nl

 [@detailhandel](https://twitter.com/detailhandel)

Mits met bronvermelding en toestemming van Detailhandel Nederland kunt u de informatie uit deze publicatie gebruiken. Detailhandel Nederland aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of Detailhandel Nederland aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.